

ETT FRAMTIDA HÅLLBART SKARA

Hej!

Vi är 31 studenter från masterprogrammet *Design for Sustainable Development* vid Chalmers Arkitektur i Göteborg. Under höstterminen 2015 har vi följt en kurs i planering och gestaltning för hållbar utveckling. På inbjudan av Skaras kommun har vi tagit fram idéer och förslag kring hur ett hållbart Skara skulle kunna se ut i framtiden.

Vårt arbete

Planering och gestaltning till stöd för en hållbar utveckling kräver å ena sidan kunskap om den lokala situationen, å andra sidan förståelse för de globala problem och utmaningar vi står inför.

Vårt arbete har genomförts som en process i flera steg där vi arbetat dels "underifrån" med att förstå platsens speciella förutsättningar och behov, dels "ovanifrån" med att identifiera de krav på förändring som följer av globala utmaningar och visionen om en hållbar utveckling. Strategier och förslag har successivt tagit form i ett möte mellan det lokala och det globala.

Arbetet har genomförts i två faser, var och en ca sex veckor.

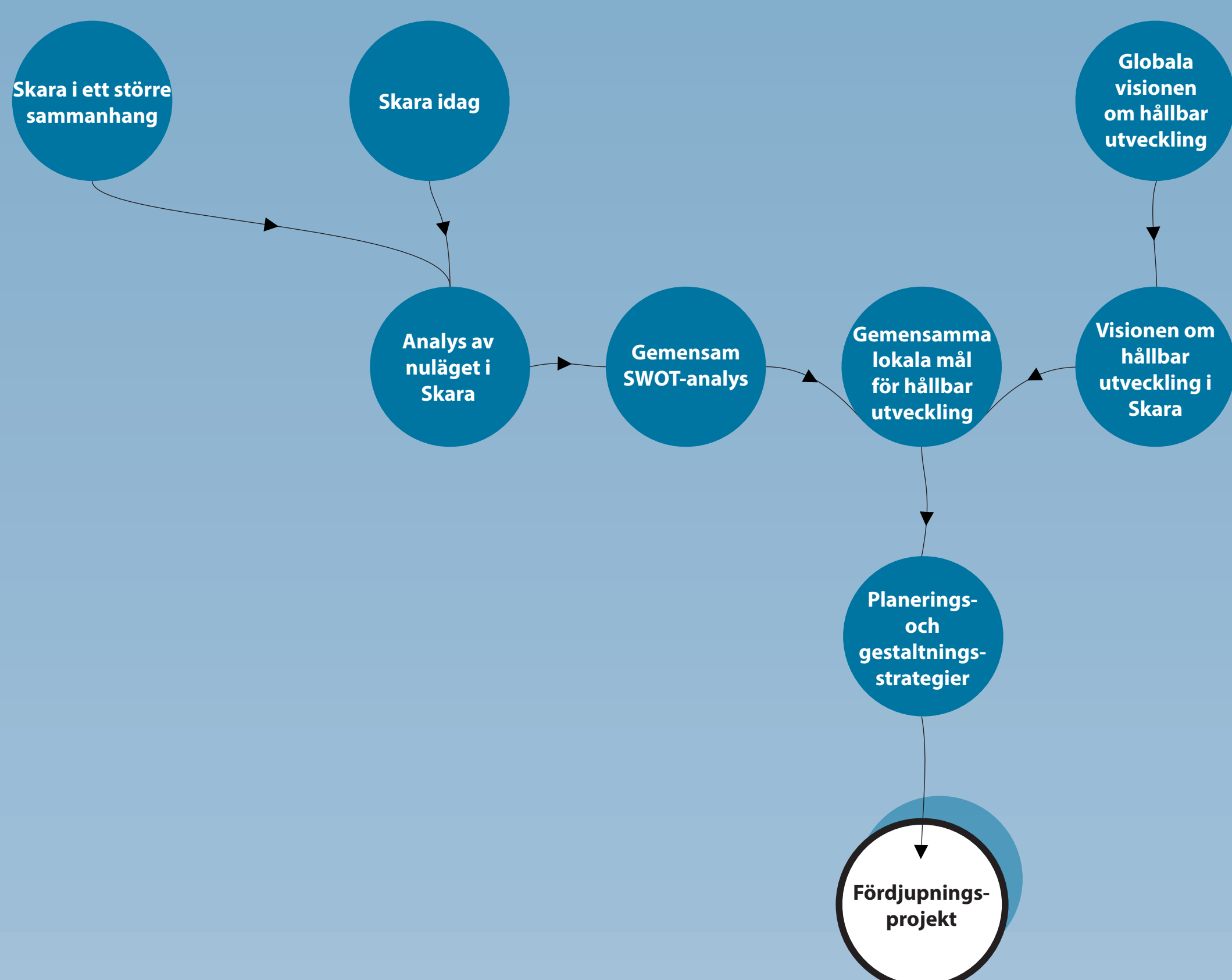
● Fas 1 Analys och strategier

Fyra olika deluppgifter: 28 sept - 6 nov

○ Fas 2 Fördjupningsprojekt

Projektarbete: 9 nov - 18 dec

Utställningsarbete: 5 jan - 12 jan

Under hösten har vi besökt Skara ett flertal gånger. En viktig del i vårt arbete har varit möten, intervjuer och diskussioner med människor som lever och arbetar i och kring Skara och som känner till de lokala förhållandena. Dessa samtal har fungerat som komplement till geografiska områdesundersökningar och teoretiska studier.

I den här utställningen samlas vårt arbete, från och med den första inventeringsfasen till de avslutande projektförslagen. Vår förhoppning är att utställningen kan fungera som inspiration i diskussionen om Skara framtida utveckling.

Hållbar utveckling

Utgångspunkten för vårt arbete är hållbar utveckling – en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

I Sverige handlar omställningsprocesser för hållbar utveckling till stor del om att radikalt minska vår resurs- och energianvändning, bryta ohållbara konsumtions- och produktionsmönster samt minska vår klimatpåverkan. Samtidigt skall vi upprätthålla välfärd, livskvalitet och en god livsmiljö. En rättvis fördelning av resurser inom och mellan generationer, en tryggad social sammanhållning och allas rätt till delaktighet är också viktiga hörnpelare i visionen om en hållbar utveckling.

Arkitekter och planerare, som planlägger och utformar den byggda miljön, kan bidra till en hållbar utveckling genom att ta fram lösningar som är resurs- och energieffektiva, kretsloppsanpassade och som minskar den negativa påverkan på natur, klimat och miljö. En av utmaningarna för arkitekter och planerare är att se till att vår byggda miljö inspirerar, underlättar och stödjer ett miljöanpassat vardagsliv, möten mellan människor och en trygg och attraktiv livsmiljö.

Vi vill tacka Skara kommun, boende i Skara och alla dem som hjälpt oss och ställt upp för intervjuer, möten och samtal!

Studenter

Mohamed Ossama, Johan Delvert, Chang Liu, Natallia Novik, Fredrika Sandblom, Xiwen Xiong, Åsa Karlsson, Frida Olsson, Karen Høstmark, Yanyi Zhang, Linda Johansson, Emma Anderberg, Cong You, Tifaine Parsis, Stina Löf, Daniela Diaconu, Emmelie Gustafsson, Sarah Blake Elmvall, Lillian Xiao, Matilda Leffler, Malin Bengtsson, Linjie Gao, Ulrika Lindahl, Maria Wikström, Humda Mariam Malik Saleem, Evalotta Holby, Kailun Sun, Marine Gelard. Ej synliga: Alice Valinger, Jakob Danckwardt-Lillieström och Helena Hoas

Lärare

Lena Falkheden, Björn Malbert, Anna Kaczorowska, Emilio Da Cruz Brandao, Joaquim Tarraso och Sofia Park

Förslagen kommer att finnas tillgängliga på:
www.skara.se

CHALMERS

ETT FRAMTIDA HÅLLBART SKARA

En utställning med idéer och förslag
av masterstudenter från
Chalmers Arkitektur

Utställningens öppettider

tisdag 12 januari kl 16-18
onsdag 13 januari kl 10-16
torsdag 14 januari kl 10-16
fredag 15 januari kl 10-16
lördag 16 januari kl 14-16

Utställningen är bemannad kl 14-16

Varmt välkommen!

CHALMERS

ETT FRAMTIDA HÅLLBART SKARA

Analys och strategier

Här presenterar vi den första fasen av vårt arbete som är indelad i fyra deluppgifter. Varje deluppgift belyser Skara ur olika perspektiv och på olika nivåer. Syftet har varit att få förståelse för Skaras speciella förutsättningar och behov, och att identifiera de krav på förändring som följer av globala utmaningar och visionen om en hållbar utveckling. Vidare var syftet att skissa övergripande planeringsstrategier för Skaras hållbara framtid.

Del 1.

Skara idag

måndag 28 sept – fredag 9 okt

Den första deluppgiften i kursen handlade om att få en förståelse för den lokala situationen i Skara. Uppgiften var att inventera och beskriva några olika geografiska områden i Skara med omnejd och att undersöka Skara som livsmiljö utifrån olika tematiska aspekter.

I uppgiften ingick även att identifiera styrkor och svagheter relaterade till respektive område och tema. Klassen delades in i fem grupper, var och en med ansvar för ett geografiskt område och ett tema.

De olika temana var:

- att bo i Skara
- att försörja sig i Skara
- att växa upp, leva och bli gammal i Skara
- att förflytta sig i, till och från Skara
- att överleva i ett långsiktigt perspektiv i Skara

Del 2.

Skara i ett större sammanhang

måndag 12 okt – fredag 16 okt

Den andra deluppgiften handlade om att studera och förstå Skara i ett större sammanhang. I uppgiften ingick att undersöka drivkrafter och trender i omvärlden som kan påverka den fortsatta utvecklingen i Skara.

Analyserna är baserade på litteraturstudier, intervjuer och föreläsningar. Utifrån en förståelse av det större sammanhanget identifierade vi möjligheter och hot för en positiv och hållbar utveckling i Skara.

Vi arbetade i sex olika grupper med fokus på olika nivåer:

- Världen (OECD-länder)
- Världen (icke-OECD-länder)
- Europa
- Sverige
- Västra Götaland
- Skaraborgsregionen

Del 3.

SWOT-analys och lokala mål för hållbar utveckling

måndag 26 okt – onsdag 28 okt

I den tredje deluppgiften arbetade hela klassen tillsammans. Här undersökte vi förutsättningarna för en positiv och hållbar utveckling i Skara. Vi sammanfattade det vi kommit fram till i föregående deluppgifter i en gemensam SWOT-analys. SWOT står för styrkor, svagheter, möjligheter och hot (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).

Med utgångspunkt i SWOT-analysen och den kunskap vi samlat in under inventerings- och analysarbetet, definierade vi sedan lokala mål för en positiv och hållbar utveckling i Skara. Målen har sin utgångspunkt dels i den globala visionen om hållbar utveckling, dels i den lokala situationen i Skara. De lokala utvecklingsmålen är formulerade i ett möte mellan generella kriterier för hållbar utveckling och Skaras speciella förutsättningar och behov.

Del 4.

Planeringsstrategier

torsdag 29 okt – fredag 6 nov

Den fjärde och sista deluppgiften i kursens första fas handlade om att ta fram planerings- och gestaltungsstrategier för att nå de lokala utvecklingsmål som vi formulerade i del tre.

I detta arbete delade vi in oss i grupper baserade på intresseområde. Strategierna har sedan varit utgångspunkt för valet av olika fördjupningsprojekt, vilket är nästa del i kursen.

Vi arbetade i sju olika grupper med fokus på olika teman:

- Ett hållbart levnadssätt i Skara
- Ett hållbart sätt att förflytta sig i Skara
- Den byggda miljön
- Ett socialt och rumsligt perspektiv
- Kopplingar mellan stad och land 1
- Kopplingar mellan stad och land 2
- Kopplingar mellan stad och land 3

CHALMERS

ETT FRAMTIDA HÅLLBART SKARA

Fördjupningsprojekt

I fördjupningsprojekten har ambitionen varit att fördjupa studierna av frågor som rör planering och gestaltning för en hållbar utveckling. Utgångspunkten har varit det tidigare gemensamma arbetet och inte minst de övergripande planeringsstrategierna.

Vi har själva valt fördjupningsområde och grupsammansättning. Projekten behandlar olika rumsliga nivåer och olika geografiska och tematiska områden.

1 Share(your)Ability

Ingen vinner förrän alla har vunnit

Helena Hoas, Natallia Novik och Stina Lööf

”Share your Ability” är ett brädspel som handlar om att synliggöra varje människas möjlighet att bidra till en hållbar utveckling. Spelets områden - mat, vatten, transport, konsumtion, energi och byggd miljö - representerar vardagens olika delar. I spelet löses miljöproblem med hjälp av förmågor som förvärvas i spelet, i kombination med ”expertkunskaper” från andra spelare.

6 Följ strömmen

Vattenhantering och offentliga platser längs Drysan

Cong You, Frida Olsson, Ulrika Lindahl och Yanyi Zhang

Projektet ”Följ strömmen” fokuserar på ån Drysan och dess gröna omgivningar i Skara stad. Vi vill ge Drysan mer uppmärksamhet och lyfta fram ån som en tillgång i stadsmiljön samt ge förslag på hur några av stadens gröna offentliga platser kan förbättras.

2 Bo tillsammans på äldre dagar

Kollektivboende för seniorer i Varnhem

Daniela Diaconu och Maria Wikström

Detta fördjupningsprojekt handlar om kollektivt boende för äldre i den historiska landsorten Varnhem. Det är ett gestaltningsförslag för ett seniorkollektiv med många mötesplatser och aktiviteter mitt i Varnhems hjärta!

7 Hållbara Hästkrafter

Ett hållbart regionalt hästcentrum

Chang Liu, Jakob Danckwardt-Lillieström och Åsa Karlsson

I detta projekt undersöker vi hur människors engagemang i hästar kan vara en utgångspunkt för hållbara möjligheter i hela Skara. Det handlar om kontakten mellan djur och människor och hur hästnäringen kan bli en katalysator för utveckling inom många olika områden.

3 Från Nästgårds

Samarbete och design för lokal mat- och energiförsörjning

Emmelie Gustavsson och Linda Johansson

Lokal mat och lokal energi är bra för både miljön och den lokala ekonomin. Projektet ger förslag på hur en lokal mat- och energiförsörjning kan organiseras. Fokus ligger på samarbete där man delar på investeringar och kunskap. Detta gestaltas på Uddetorps naturbruksgymnasium.

8 Naturligtvis!

Naturupplevelser för kunskap och känsla

Alice Valling, Emma Anderberg, Fredrika Sandblom och Matilda Leffler

Projektet ”Naturligtvis!” handlar om vandringsleder som tillsammans med nyckelprojekt kan locka och inspirera människor att vistas mer i naturen. I dagens samhälle, med de klimatförändringar vi står inför, är det viktigt att stärka banden till den natur vi har och hur viktig den är för människan.

4 Ekohuset

Johan Delvert, Marine Gelard och Tifaine Parsis

Huvudsyftet med ”Ekohuset” är att åter koppla samman stad och landsbygd och att öka medvetenheten om hållbar utveckling. Projektet är ett förslag på hur en gammal ladugård i Skara kan omvandlas till en ny mötesplats med olika aktiviteter kopplade till hållbarhet, bland annat en marknad med lokala produkter, ett café/restaurant och en utställning.

9 Ekoby i Varnhem

Malin Bengtsson

Ett projekt om en ekoby i kulturella Varnhem bestående av fjorton hållbara hus. Gemensamhetshuset och fruktträdgården är hjärtat i denna miljövänliga och sociala by. Typhusen är utvecklade med framtiden och miljön i fokus. De är också utformade för att kunna anpassas till olika hushållsstorlekar.

5 På Spåret

Att överbygga barriärer och gränser i Skara

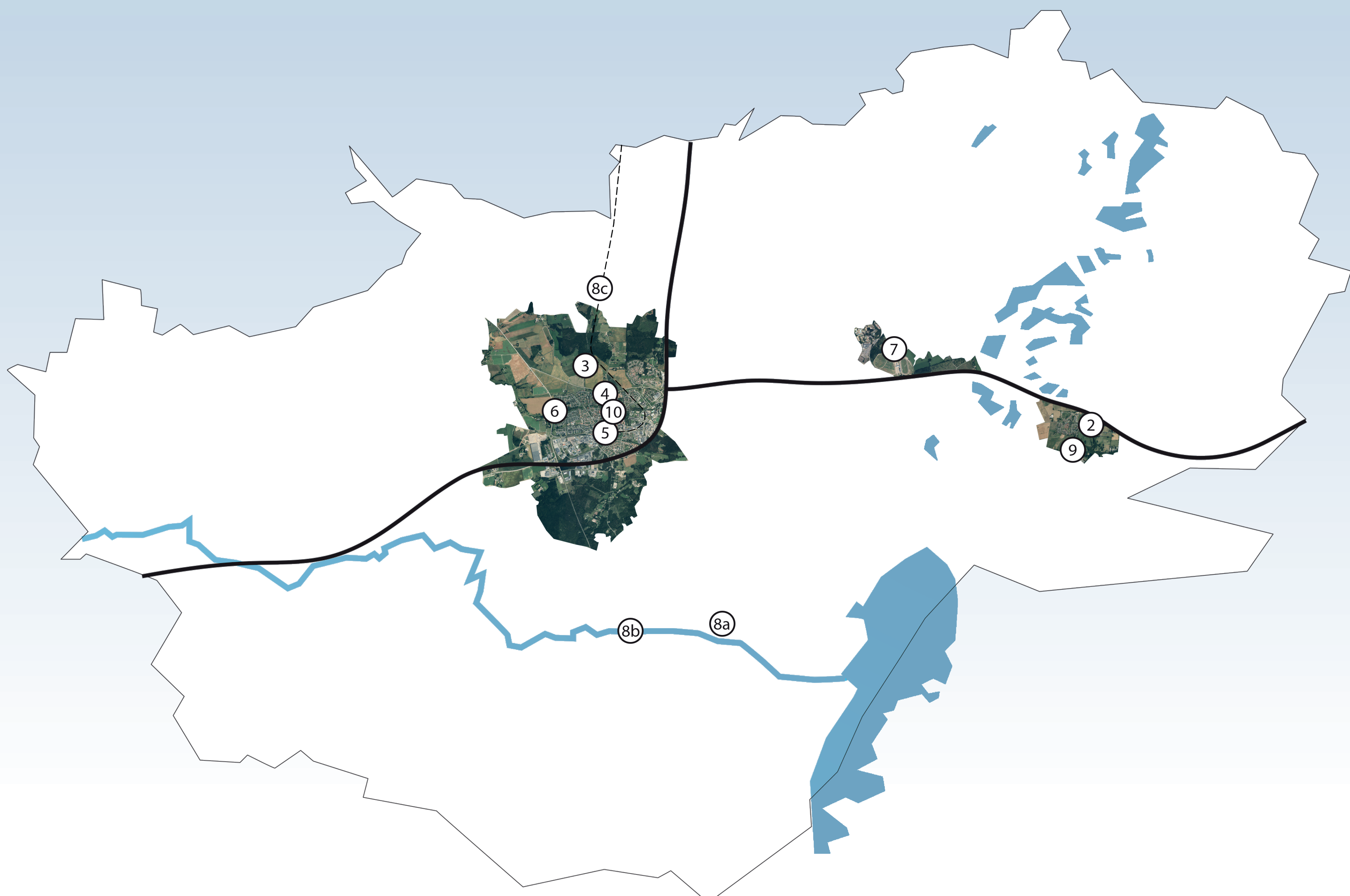
Evalotta Holby, Kailun Sun, Karen Høstmark och Sarah Blake Elmvall

I en stad finns stadsdelar, områden, människor och objekt som är avgränsade från varandra på grund av fysiska och mentala barriärer. Gestaltningsförslaget kartlägger barriärer i Skara och ger förslag på hur en av dessa - den gamla järnvägen - kan överbyggas. ”På Spåret” visar hur området längs rälsen från Centralstationen till Järnvägs museet kan utvecklas och omvandlas till en livfull och inbjudande stadsdel.

10 Kulturhub

Humda Mariam Malik Saleem, Lillian Xiao och Mohamed Ossama

Skara är en historisk stad med en mångfald av kulturer och aktiviteter för olika sociala grupper. Staden saknar dock platser för möten och interaktion mellan sociala grupper samt integration av nyanlända invånare. Målet med vårt projekt är att finna en gemensam plats där upplevelser kan delas och olika kulturer kan vara med och forma Skaras identitet.

CHALMERS

ETT FRAMTIDA HÅLLBART SKARA

SWOT-analys och lokala mål för hållbar utveckling

Den gemensamma SWOT-analysen är en sammanfattning av analyserna vi gjort i de föregående deluppgifterna. Styrkor och svagheter beskriver befintliga förutsättningar i Skara, medan möjligheter och hot beskriver påverkan utifrån.

Styrkor, Svagheter, Möjligheter, Hot Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (SWOT)

Styrkor

- Rika naturresurser i form av bördigt odlingslandskap, biologisk mångfald och varierande klimatzoner
- Rikt kulturarv och ett unikt historiskt landskap
- Strategisk placering, både i Sverige och i Skaraborg
- Rimliga priser på bostadsmarknaden
- Småskalig stad med gång- och cykelvänliga avstånd
- Geografisk närhet mellan stad och landsbygd
- En mångfald av grönområden och vattenmiljöer i och omkring Skara
- Framgångsrik musikindustri
- Rikt föreningsliv med många aktiviteter inom sport och kultur
- Många turistattraktioner
- Närvarande kunskap och forskning kring jordbruk genom bl.a. SLU
- Ett religiöst centrum med lång historia

Svagheter

- Svagt stöd till infrastruktur på landsbygden
- Arbetsmarknad beroende av ett fåtal stora arbetsgivare
- Bristfälligt sammankopplade cykelbanor
- Dålig matchning mellan kompetens och arbetstillfällen
- En allt äldre befolkning och utflyttande ungdomar
- Liten variation i utbudet av kommersiell handel
- En otydlig identitet
- För få mötesplatser
- Fysisk och social segregation
- Dålig matchning mellan efterfrågade bostadstyper och bostadsutbud
- En jordbrukssektor starkt beroende av fossil energi och konstgödsel
- Svag kontakt mellan stad och landsbygd, mentalt och fysiskt
- Litet intresse för lokalt producerade matvaror
- Bristfälligt utvecklade grönområden
- Omfattande bilberoende och otillräcklig kollektivtrafik i och runt Skara

Möjligheter

- Ökad efterfrågan på biobaserade material och produkter
- Ökad upplevelsebaserad turism
- Nätverksstaden Skaraborg
- Förändrade familjekonstellationer skapar underlag för nya bostadsformer
- En ny "grön våg" där miljön får större fokus
- Immigration kan skapa en mångsidig stad och fylla luckor i arbetsmarknaden
- Teknikutveckling och en biobaserad ekonomi kopplar samman stad och landsbygd och skapar fler samt nya arbetstillfällen
- Potential att öka produktionen och användningen av förnybar energi
- Nätverk som Cittaslow kan skapa kontakter och ge kunskap och verktyg för att förbättra livskvaliteten i Skara

Hot

- Segregation mellan generationer
- Segregation mellan sociala och etniska grupper
- Obalans mellan könen bland unga vuxna
- Urbaniseringen kan få Skara att bli en periferi
- Den dominerande urbana normen som bortser från landsbygdens kvaliteter och behov
- Nationella infrastruktursatsningar kan förbigå Skara
- Hindrande EU- och nationell politik inom lantbrukssektorn
- Klimatförändringar
- Osäkerhet kring matförsörjning, importberoende
- Gruvplaner kan äventyra dricksvattenförsörjningen
- Instabil global ekonomi
- Möjlig nedrustning av välfärdssystemet

Lokala mål för hållbar utveckling i Skara

De lokala målen är formulerade med utgångspunkt i den globala visionen om hållbar utveckling i kombination med vår kunskap om de lokala förutsättningarna i Skara.

1. Skara har en stark turistindustri som bygger på kultur-, mat- och naturupplevelser.
2. Skara är ett centrum för forskning, kunskap och utbildning inom hållbart jordbruk.
3. Skara erbjuder en framtidsinriktad och hållbar livsmiljö i ett lantligt och historiskt sammanhang.
4. Skara är självförsörjande inom mat och förnybar energi år 2030.
5. Skara är gång- och cykelvänligt med bra kollektivtrafik och marginellt bilberoende.
6. Skara är en mångsidig knutpunkt för kultur och kreativitet.
7. Skara stöttar lokala lantbrukare och har en god koppling mellan stad och landsbygd.
8. Skara är en attraktiv plats att leva på med en stark känsla av gemenskap där alla människor oavsett ålder och bakgrund är välkomna.
9. Skara har en hälsosam miljö med en blomstrande biologisk mångfald.
10. Skara har en tydlig vision och strategi för hållbar utveckling.
11. Skara har en mångsidig och prisvärd bostadsmarknad.
12. Skara är anpassningsbart och motståndskraftigt mot klimatförändringar och naturkatastrofer.

CHALMERS